

A MUNKA

X. évfolyam. 34. szám.

Ára 24 fillér

Salgótarján, 1932. augusztus hó 20

A kereskedelem és a gazdasági válság.

Írta: Dr. Kenéz Béla m. kir. kereskedelemügyi miniszter.

Kétségtelennek látszik, hogy valamennyi gazdasági ág közül a kereskedelmet viselte meg legjobban a gazdasági válság.

A kereskedelem éltető eleme a szabadság, most pedig az áru- és devizaforgalmi korlátozások a forgalmat megbénították, a valutaárfolyam ingadozások pedig a kereskedelmi kalkulációt lehetetlenné tették. Az adóemelések, az illetményleszállítások, a mezőgazdaság megcsökkentettségével a terheit, amikor forgalmát és vevőkörét meg szűkítették; hozzájárul ehhez a hitel- és a bizalmi válság és a kedvezőtlen eladási feltételek. Természetes, hogy itt teljes és gyökeres javulást csak a világgazdasági helyzet meggyógyulása okozhat, de igyekeztünk megtenni azt, ami az adott helyzetben lehetséges volt.

Klíring egyezmények bizonyos szabadabb mozgást biztosítanak a kereskedelemnek, noha nem tagadható, hogy ha ezek a klíring egyezmények nincsenek a szelektálási lehetőséggel összekötve, az az ipari és a kereskedelmi mérlegre káros hatásuk van, mert hiszen ilyen esetben, az aranyértékű magyar gabonáért és aranyértékű hizómarháért, másodrendű szükségleti cikket alkotó, vagy éppenséggel egészen felesleges pipere- és egyéb cikkek fognak bejönni. Az adófázisrendszer körének kiszélesítése ugyancsak a kereskedelem javát szolgálja. Igyekeztünk hozzájárulni az önhibájukon kívül passzívra vált kereskedő megsegítését célzó „Hitelezők és Adósok Bizottságának” létesítéséhez, amely mindkét felet kielégítő eredménnyel működik. A kedvezőtlen eladási feltételek enyhítése céljából pedig megalakult a kondi-

cióegyeztető bizottság, amely egyelőre ugyancsak egy, de egyik legnagyobb szakmánkban, a textilszakmában működik és olyan hatással, ami azt hiszem, példaadó lesz a többi kereskedelmi árákra is.

A kiskereskedelmi hitelakciót amennyire a szűkös viszonyok megengedték, az ország egész területére kiterjesztettük. Panaszok merültek fel, hogy magán és kényszerigezységi eljárás alá került kereskedők üzleti raktárait olyan módon értékesítik, ami legitim kereskedelemnek kárára van. Ezt az árrögzítést szigorú intézkedéssel megakadályoztuk. Általában igyekeztünk a kereskedelemnek minél nagyobb mozgási szabadságot biztosítani. Erre a célra fog szolgálni a jogosulatlan közüzmek megszüntetése, de ezt fogják szolgálni a házaló és vándoriparnak, a megrendelések gyűjtésének és a vásároknak a szabályozása is. Több oldalról merült fel a panasz, hogy a mezőgazdasági fogyasztást szolgáló iparcikkek árai túlságosan nagyok és az a kívánság, hogy hatósági beavatkozással szüntessük meg ezt az áruuzsorát.

En azon az állásponton vagyok, hogy vannak esetek, amikor az állami beavatkozás a magángazdasági életbe elkerülhetetlen, viszont, azonban, azt is vallom, hogy sokszor ez a beavatkozás veszedelmes, kétélű fegyver. Ami különösen az árák hatási megállapítását illeti, emlékezzünk csak vissza az ármáximizálás idejére, a háború alatti és a háború utáni egy-két esztendőre. Akkor azt a máximizálást az anyagihiány, az áruhiány tette szükségessé és bár alig egy-két fontosabb, elsőrendű életszükségleti cikkre szorítkozott, mégis nagy és költséges

apparátus létesítését tette szükségessé és tárgyilagosan megállapíthatjuk, hogy nagyon sok keletlenességgel és zaklatással járt, azonkívül feladatát nem tudta tökéletesen megoldani. Ha már most

volna is fedezetünk arra, hogy ilyen nagy apparátust létesítsünk, az ármegállapítás azok közé a problémák közé tartozik, amelyeket állami beavatkozással, sikeresen megoldani nem lehet.

Tűzoltóink a győri országos tűzoltó versenyen.

Salgótarján a negyedik helyen végzett a városok versenyében.

Az ember és a tűz harca régen kezdődött. Az emberi tudás és akarat szolgálatába állította, mert jótékony a tűz hatása addig, amíg át nem tör a határokon. Ilyenkor kétségbe ejt, rombol és pusztít. Emberi élet épüget, áldozatul esik, mint a legmonumentálisabb emberi alkotás. A pusztítás elé gátat a tűzoltói intézmény fejlesztésével emeltünk. Mert a technikai fejlődés mai korszakában nem elég már az önzellenség és a kötelességtudás, hanem műszaki ismeretek is szükségesek. A technikai haladást kell beállítanunk a tűzoltóság szolgálatába. Ezt a célt szolgálják az országos versenyek. Salgótarján városa is azért küldte el tűzoltóit a győri országos versenyre augusztus hó 14.—15-ikén. Mert a mai derék, lelkes tűzoltóinkban megvan a meleg szív, a nemes lélek s mint a verseny eredménye mutatja, a megalapozott tudás is!

Szombaton hajnalban indult el a versenyző csapat a tűzoltói szertár udvaráról kényelmes „Mavart” kocsin. A jókedvű tűzoltókat elkísérte utjukon: a népszerű elnök, Dr. Förster Kálmán polgármester, a tűzoltóság lelkes barátja, a salgótarjáni dícsőségért lelkesedő Tóth Gyula, a tűzoltói intézmény pártolói és részben kebelbeliek: Kovács Aladár, Hunyár Ádám, Ratkovszky Pál, Takács Ferenc, Szántó Kálmán, Duda Lajos, Szitár Dániel, Hettich Péter, Patay Petyo, Torday Lajos, Nagy János, Dr. Tóth Mátyás. Szécsényben csatlakozott a csapathoz Jeszenszky, Balassagyarmaton Barkóczy tüzrendészeti felügyelő, akiket külön dícséret és elismerés illet meg azért, hogy mindvégig önzetlen és lelkes drukkoloí voltak a salgótarjáni csapatnak, amely a nógrádi tűzoltóság jóhírnevét az országos versenyen egyedül képviselte. A versenyző csapat Czirbesz István parancsnok és Tóth Zoltán alparancs-

nok, vezénylő tiszt vezetésével a következőkből állott: Gasparik János, Drevenka András, Drevenka István, Melihercsik József, Bayer István, Grenyó István, Tóth Árpád, Takács Sándor, Cifra István, Pindroch Ferenc, Rusznák István, Ipacs Gyula, Bozó János. Tartalékok voltak: Melihercsik János, ilj. Takács Ferenc, Marinka Gábor.

Vigan füstöltek a tarjáni hegyek a gyönyörű nyárvégi reggelben. Vigan folyt a kártyacsata, a jókedvű terefere, a szintén vigan gördülő autóbuszban. Jól megtelelt a kocs. Torday Lajcsi úgy ült fenn a kofferek tetején, mint egy kukorékolásra kész kakas. Az összes Takácsok körül dult legvéresebben a kártyacsata. Ugyálszik nemcsak futballozni, de kártyázni is tudnak. A polgármester és Tóth Gyula jóízű tréfákkal teremtettek hangos jókedvet. Már az Ipoly füzesei és dus rétei is lassan elkanyarodtak s a Börzsöny erőteljes vonalai domborodtak ki a szelid lankáskökből, amikor az autóbusz motorja sztrájkba lépett. Hamarosan úgy nézett ki, mint egy autóbusz és úgy zuggott mint egy traktor. A „Mavart” megállónál meg egy csinált, mint a jó ló, amelyik hozzászólt a korcsma előtti pihenéshez. Soffőruink hiába biztatta. Hiába ígért neki csokoládét, cukrot, Érsekudkert előtt végképp felmondta a szolgálatot. De azért be kellett sétálnia a faluba, ha nem akart is, mert — tolluk. Hogy megörült egy derék korcsmáros, amikor 34 embert meglátott! Három órát voltunk a vendégei, amíg egy más „Mavart”-ot kaptunk Budapestről. Volt egy új kocsink régi motorral s lett egy régi kocsink új motorral! De a jókedvünkből még bőven jutott a „gyönyörű utvonalon és így csakhamar elértek Európa királynőjét: a fényes Dunát

Nógrádverőcénél a múlt évi vármegyei versenyek helyén szegődött társul s

„A MUNKA” TÁRCAJA

A kutya a hibás.

Írta: Kamarás Zoltán.

Ott laktak közvetlenül a hegy alatt, ahol az öreg, susogó bükkfakoronák a meredekről valóssággal ráborultak árnyékukkal a piros tetőre. Terka meg a Bobi.

Terka bizonyára haragudna azért, hogy az ő nevét tettem előre, annyira szereti Bobit. Bobi sem különben Terkát. Terka általában minden kutyát szeretett, ezt csupán azért szerette jobban, mert hát nem járhatott egy egész falkával s a Bobinak a „kezelése” volt a legegyszerűbb, tudniillik akora volt mint amilyen pici csak lehet egy olasz spicc.

S aki akkortájtban ment a hegyalatti utcán, amikor a városban a délutáni korszó kezdődött, a Terkák háza előtt, pont a toronydisz alatt, ahol az utcai kapu nyílt, kaparást hallott az ajtón. Ez azt jelentette, hogy Terka most illesztgeti a kalapját és két perc múlva kilép a kapun, s ezt várja a Bobi. S két perc múlva kilépett a karsu kutya, apróság egy pompás lánnyal, aki kezében fogta a kutya ezüstdiszes szíját, körülnézett a nagy fehér kalap alól s elindult a Bobi után. Bobi már tudta az irányt.

Bobi szerette a korszót. Azért szerette, mert tudta, hogy minden sáta cukrot jelent, süteményt (cukrázdalt ámi)

mert, mintahogy mindenki tudta, hogy a Terka szívéhez csak a Bobin keresztül juthat. A cukrázások is tudták s ezért szerették a Bobit, a kisváros minden ifja tudta s ezért nem szerette a Bobit. Mindenesetre ez már egész Bobi-kultuszt jelent.

De vége lett ennek is, katasztrófa-lis vége.

Egyszer Bobinak négy percig kellett kaparni a kapun Terka kalapja miatt s mikor végre kinyílt az ajtó, amugy mutatta meg kutyabosszuságát, hogy kirántva ezüstdiszes szíját Terka kezéből, kirohant az utcára. Pechje volt. Egy apró kétszemélyes autó rohant a járda mellett, de épp elég volt ahhoz, hogy Bobi boldog életének befejezője legyen. Terka sikított, elájult, a kocsi egy éles szisszenéssel megállt s a fiatal Bandi mérnök ugrott ki a kormány mellől. Rögtön átlátta, hogy a komolyabb baj a Bobit érte, segíteni legfeljebb a Terkán lehet, felkapta hát a lányt karjaiba s egy végtelemlül kellemes félperc alatt bevitte a lakásba. Utközben már életre kelt, sirt, pihegett (de szép volt!) Odabenn is csak sirt s Bandi mérnök minden vigasza hiábavaló volt, hiába kérte

— Teruska, bocsássa meg, a kutya volt a hibás.

Igy lett a Bobi-kultusból Bandi-kultusz. Az ifjak őt áldották, a cukrázások őt szidták. Terka Bandi vigaszában

kezdett megnyugodni, mert Bandi a félperces elsősegélynyújtás alatt olyasvalamit érzett, hogy itt az ő vigaszaira szükség lesz s a Bobi helyett Bandi járt Terkával. (Egyelőre még ezüstdiszes szíj nélkül)

Szakértők látták, hogy ez szerelem. (Bandi keresztül ment a Bobin s ez ut a Terka szívéhez.)

Bandi is tudta ezt, legalább is magáról egészen bizonyosan, viszont azt is érezte, hogy a Terka szíveközepéig még valami ajtót kell betörni. De hogyan? Nem azért volt mérnöki diplomája, hogy meg ne oldja. Terkának egy kutyát kell venni meglepetésül.

S a kétszemélyes kocsiból egyszer pompás fiatal farkaskutyával ugrott ki. A halás megvolt. Terka szemé szerelmesen simogatta a kutyát, majd Bandit, aki érezte, hogy az ajtó megnyílt, odabe, a Terka szíve középebe, oda, ahol a fiatal, forró vér bugyog mint egy piros hóforrás.

Terka nagyon megszerette a kutyát s Triumphnak keresztelte a Bandi kocsijáról. Legközelebb már így fogadta a férfit:

— Na, nézze, mit tud a Triumph! Triumph szolgálni tudott. (Mivel női kezekbe került, hát elsősorban ezt kellett megtanulni.)

S minden látogatás alkalmával ez volt az első: — Nézze, Bandi, mit tud a Triumph! Triumph szolgált, keresztelt, tán-

colt, ugrott, szóval szépen haladt a kutyatudományokban. Közben hasonló mértékben haladt a szerelem is a bizonyos ezüst diszes szíj felé.

Aztán azt is megtanulta Triumph, hogyha valaki hozzáér Terkához, hát nekimenjen.

Ekkoriban történt, hogy a Bandi agyában „megszületett” a gyönyörű gondolat, szinte eszme, hogy a Terkát meg kellene csókolni. Az ablakban álltak kettesben a szobában, az esti hangulat forró volt, fűtött (Bandi fűtöttel) csak a kutya hevert kétlábra nyújtott állal a szőnyegen s pislogott.

— Terka, te drága, Terka, szeretlek, szeretsz?!

Megfogta a lány puha, forró két kezét, kissé telemelte, nem is hallotta a morgást onnan a szőnyegről. Triumph tágranyílt szemmel bámult, harciasan li-gyelt, fejét kissé felemelte, csendesen morgott, két kinyújtott első lábát kissé hátrahúzta, ugrásra készen...

— Csacsi, te — szölt leomló fejjel a lány s piros ajkából a legszebb muzsika bugyogott Bandi felé, aki lassan átölelte egyik kezével a hársnyos melegséget, a másikkal a csókigerő állat akarta felemelni, de ezt már a Triumph nem tűrte. Mint a villám, pattant fel s lerántotta a legszebb tervtől mozgatót karokat, morgott... Terka sikított (jó, hogy nem ájult el, mert a mentés kizárva.) Szerencsére baj nem történt, csupán a kabát-

ettől fogva egészen Győrig velünk maradt. Csak néhol tűnt el rövidebb ideig, mintha bujdoskát játszott volna. Nagymárosnál kompon sétáltunk át a Dunán a visegrádi oldalra és csonka hazánk talán legszebb helyén gyönyörködtünk az erdőszorozta dus hegysorokban, a visegrádi vár régi dicsőségéről álmódó romjaiban s a Duna csodálatosan szép széles szallagjában. Egynehányan a pompás habokban frissítő fürdőt vettünk s újra vágatott velünk a poros országúton a Tóth Zoli vezette autóbuszunk. Esztergom a primási város hatalmas katedrálisával csakhamar elmaradt s kiértünk Tokodnál a Budapest—Bécs közötti beton és aszfalt utra. De kicsoda az ez! Mintha nem is Magyarországon, az inségek földjén járnánk, hanem egy boldog, gondtalan nemzet utjain kalandoznánk. A mi nógárdi rossz utjaink után, mintha nem is a földön jártunk volna: nesztelenül, zökkenés nélkül simán futott a kocsi. A komáromi vár csodás földszáncából csak izelítőt láttunk, mert az igazi túl van a határon: Klapka legendás vára. Új-Komárom különben fejlődésben van, a magyar akarás oroszláncörmei látszanak a városban. Különösen meglepett minket ezen vidék kulturáltsága, jóléte, amely a legkisebb falun is észrevehető: szép kertes nagy udvarházak ipari-kereskedelmi és földművelő, gyümölcstermelő faluk ezek. Csinosak és tiszták. Végre feltűnt Győr... a magyar vidéki városok egyik legszebbike. A kis Dunának, Rábának és Rábának összetorkolásánál fekszik. Az ősi kulturájú város rendkívül gazdag történeti és művészeti emlékekben. Hatalmas iparvállalatai, modern áruházai remek középületei, különösen a városháza, egy gazdag és nagy vidék gazdasági központját sejtetik. Éjszakára a katonai lak-tanyában helyeznek el bennünket, míg elkezdni a győri róm. kath. körbe. Amíg éjjeli szállásunk a vig mókacsinálások színhelye, addig a kath. kör. emlékezetes marad előttünk izletes étele, jó itala, barátságos kerthelyisége miatt. Micsoda esték voltak azok ott a lakatya 92 sz. termében. Duda Lajos, mint Gandhi bácsi, Pindrock, mint éjjeli csendháborító, Marinka, mint főugró, Kovács Aladár, mint ágyászteszedő és reggeli ébresztő, Tóth Máttyás, mint dühös ágyósszerakó és egyik szenvedő főhős, Patay Petyó, mint fényképező matador — le sem lehet írni.

Még a rábai csónakázásról is meg kell emlékezni. Hej ha ilyen folyója volna Salgótarjánnak, de jobban is tudna évezni a Torday Lajcsi, a Patay Petyó, Takács Sándor és a Tóth Matyi! Mert, hogy azok, hogy eveztek, öröm volt nézni a — de nem a polgármesternek, aki kiváló evező lévén — egy szakaszon Tóth Matyira bízta az életét. Tetőzte az evezési tudományt az is, hogy dr. Förser Kálmánon kívül, az evező társaság egy tagja sem tudott uszni. De jól néztünk volna ki, ha történetesen nem tűzoltó versenyre, hanem evező és uszó bajnokságra állítottak volna ki bennünket. E sorok írója volt az egyedüli, aki Győrben — leégett.

Augusztus 14-én vasárnap folyt le a községek és városok versenye. A községi számar 33-an, a városi számar 19-en jelentkeztek. Mindnyájan szép munkát végeztek, de Salgótarján fiai is szívvel és lélekkel dolgoztak. A zsűri elnökének elfoglaltsága s a program túltömöttségé-

ujjon maradt némi nyom. Terka kacagott, Bandi végtelenül restelte a a dolgot — nem is csoda — de minden újabb kísérlete már a morgásnál befejezést nyert. Triumphot viszont nem lehetett kiküldeni; nem mozdult az.

Legközelebb nagynehezen kicsukták, de még ott rémesen vonított amikor valami gyanus neszt hallott a szobából. Jó füle volt!

— No, Terkám, te sem tudsz majd engem megcsalni, amíg ez a kutya él! — nevetett Bandi s újra meg újra csókot csókolt a forró nedves ajkakra.

Aztán egyszer végleg bebújt Bandi a pórázba.

Mult az idő, Triumph maradt a régi, Terka még mindig új meg új tudott lenni, amit már nem is annyira a Bandi, mint felebarátja, Dobozsi Laci kezdett észrevenni. Gyakori vendég lett, szívesen fogadták s Bandi, miután hosszabb-rövidebb ideig elszórakozott barátjával, magukra hagyta őket, ment a dolgozójába, rajzolni, tervezni, mert az autó mellett más luxus is volt már a házban. Meg

ből előálló farsztó várakozások az itthoni formának megfelelő eredményt, ha nem is hoztak ugyan, de az országos verseny negyedik helyezése mégis előkelő helynek számít, amiért derék tűzoltóink és fáradságot nem ismerő vezetői elismerést és hálát érdemelnek. Egy értékes serleg őrzi a győri verseny szép eredményét. — Visszafelé jövet a meglegedettséggel és jókedv jegyében futott velünk az autóbusz. Takács Sándor egy mellettünk poroszkáló kocsi kezéből röptünkben kapta el a ostorát, Pindroch a nógárd-verőcei tűzoltóság népszerű Titusztát,

civilben vendéglőst — Taszillónak nevezte el. Az éjszaka csendje fogadott Salgótarjánban, amikor éjfélt után hét- lőn megérkeztünk. Mindenki egy ke- lemes emlékekkel gazdagabban tért nyu- govóra és őrzi a győri szép napok emlékét.

De meg vagyok győződve, hogy tű- zoltóink még azzal az erős elhatározás- sal hajtották le a fejüket, hogy a legkö- zelebbi országos versenyen városunknak még nagyobb dicsőséget és örömet sze- rezzenek!

Közérdek és egyéni törekvés.

A budapesti Dunapart büszke pa- lotájában, az Országház épületébe a nyári szünet másfél hónapos csendje után egy napra ismét élénkséggel költözött. Az ellen- zéki türelmetlenség, vagy inkább a min- denáron érvényesülni akarás, a házsa- bályok nyújtotta lehetőséggel élve, össze- hívatta a Házat, hogy megszerezze a nyilvánosságot, nem annyira a közérdek, mint saját céljaink számára. Hogy a közérdek csak céger volt ebben az ak- cióban azt a legjellemzőbben bizonyítja, hogy több olyan ismert képviselő tagadta meg ehhez hozzájárulását, aki egyébként a kormánytal szemben erős ellenzéki magatartást tanusít. A mozgalom veze- tői láthatták volna ebből, hogy az ellen- zéki padsorokban olyanok is vannak, akik magasabb szempontokból a közér- dek szempontjából itélnek meg a dolgokat, láthatták volna, hogy a támogatás meg- tagadása a zavarkeltésre irányuló tervük határozott elítélését jelenti, de ők be- csukták a szemüket, nem akarták ezt látni, mert mindenáron kormányt buk- tatni akarnak.

A mozgalmasnak ígérkezett képvi- selőházi ülés megfelelt a várakozásnak. Mozgalmas volt, de csak annyiban, hogy a rendbontó viselkedésekről ismeretek a parlamentben sajnálatosan eddig is sok- szor tapasztalt módon zajos jeleneteket rögtönöztek. Szinte különbséget sem te- tek a között, hogy kinek a beszédét za- varják meg, az ellenzék szónokának fel- szólalása alatt nem kisebb lármát csap- tak, mint amikor a miniszterelnök állt fel szólásra.

Ha pedig azt nézzük, hogy milyen okokat hoztak fel az országgyűlés össze- hívására, illetve további együttmaradására, meg kell állapítanunk, hogy ezek között egy sem volt olyan, amelyik alapos lett volna. Felsoroltak olyan gazdasági jellegű követeléseket, amelyekről már eddig is történtek intézkedések, vagy pedig elő- készítés alatt állanak. Sürgettek olyan dolgokat, melyek nagyon szépen hangza- nak, de akik meggondolatlanul odaadob- ják a nagyközönség elé, nem beszélnek arról, hogy sokkal többet ártanak az egyik társadalmi rétegnek, mint amennyit a másiknak használnak. Hogy csak egyet ragadjunk ki ezekből, könnyű azt köve- telni, hogy terjesszék ki a gezdamorató- riumot, de akkor tessék arra is felelni, hogy mekkora kárt okozna az ország hi- teléletének, ha azok is fizetési halasztást kapnak, akik erre nincsenek teljesen rá- szorulva. Az ellenzéki adatok pontossá- gára is jellemző, hogy például a boletta következményeképp a buzatermelés emel-

kedését állították, holott a hiteles kimu- tatások ennek éppen ellenkezőjéről szá- molnak be.

A képviselőház nagy többsége he- lyeselt a miniszterelnök álláspontjának, hogy a parlament együttmaradására ala- pos ok nincsen. Elsősorban azért nincs, mert a gazdasági életre életbevágóan fontos külkereskedelmi tárgyalások foly- nak, amelyekkel természetüknél fogva befejezésük előtt úgy sem lehet a nagy nyilvánosságot jelentő képviselőházi ülés- sen foglalkozni. Ezek a tárgyalások természetesen nagyon igénybeveszik a kormány idejét, amihez hozzájárulnak a belső gazdasági kérdések széleskörű és nagy munkát igénylő ágai is, melyeknek elintézését csak késleltetnek a hosszadal- mas parlamenti viták. Az pedig igazán nem lehet alap nyári ülészakra, hogy pártpolitikai ambíciók keressenek érvé- nyesülést maguknak és komoly színvo- nalhoz nem illő parlamenti tónusban fog- lalkozzanak olyan ügyekkel, melyeknek elintézése az övéknél sokkal hivatottabb kezekben van.

A nyári szünetet megszakító ülés tehát teljesen céltalan erőlködés volt, amely visszhangra nem talált és nem is fog találni az ország lakosságának tul- nyomó többségében. Ahogyan a képvi- selők legnagyobb része elutasította a fe- lesleges szóviták rendszeresítését, ép úgy ezt a nézetet vallja a nagyközönség zöme is. Akik pedig tovább erőszakolják az alkalmatlan időkben rendezett ország- gyűlési összejöveteleket, meg fogják látni, hogy még a most mögöttük állók száma is egyre kevesbedni fog, mert észre fog- ják venni a különbséget a közérdek és az egyéni törekvések között.

A Károlyi kormány eddigi tevé- kenysége azt mutatta, hogy a legkomo- lyabban foglalkozik az ország súlyos problémáival és egy évi működése alatt olyan eredményekre mutathat rá, amely- nél többet az adott viszonyok között nem lehetett elérni. A parlament nyári szünete a kormány működésében éppen fokozott munkalehetőséget jelenti az pe- dig vitán felül áll, hogy a kormánytevé- kenység egy percre sem téveszti szem elől a rá váró feladatokat. Minden ga- rancia meg van arra, hogy Károlyi Gyula gróf kormánya minden lehető megtesz a köz érdekében és ezért tesznek rossz szolgálatot azok, akik ezen működése elé folyton akadályokat állítanak

Hírek és különfélek

Ezüstlakodalom. Gyarmathy Ká- roly, a Budapest-Salgótarjáni Gépgyár és Vasöntő r. t. művezetője és neje sz. Czeglédy Etelka f. hó 11-én ünnepelték há- zasságuk 25 éves évfordulóját. A temp- lomban Szabó Dezső ref. lelkes megható beszéd kíséretében áldotta meg a jubi- láló házaspárt.

Orvosválasztás. Mátraverebélyen f. hó 16-án körorvos választás volt, me- lyen megválasztották dr. Marsó József pestszentlőrinczi gyakorló orvost, aki né- hai Marksald Henrik, volt salgótarjáni vendéglősnek fia és Kovács József ny. városi tanácsnok unokáccsa. A fiatal orvost elsősorban szíve vonzotta szülő- városa közelébe, ahová így bizonyára gyakrabban el fog látogatni vele lakó édesanyjával együtt. Megválasztásához gratulálunk.

Anyák napja a városházán. A város vezetősége 8 sokgyermekes salgó- tarjáni anyát fog megjutalmazni f. hó 20-án, Szent István ünnepén a városháza tanácstermében d. e. 1/12 órakor. Az ünnepségre a város polgárságának figyel- mést ez uton is felhívjuk.

Szent István napja.

A nagy magyar mult könyvének fényes lapjai jutnak eszünkbe a nehéz időkben. Évről-évre felidézzük magunk előtt a régi idők nagy alakjainak emlé- két, azokat, akik példát nyújtottak a multban és biztatást adnak a jövőre. Így ragyog fel most előttünk az első magyar király, Szent István alakja. Nevének ün- nepén arra a férfira emlékezünk vissza, aki befejezte a magyar honalapítás nagy művét, megszilárdította a magyar nép helyzetét, idegen nemzetek között, Eu- rópa szívében. Királya volt népének, de egyúttal apostola is. Fején koronát viselt, kezében keresztet hordott, hogy pogány módon élő nemzet elpusztul a népek tengerében és csak a keresztény erköl- csök átvétele biztosítja a magyar nép fennmaradását. Apostoli munkája meg- remtette azokat az alapokat, melyeken a magyar lét oszlopai nyugosznak és meg- adta az ellenálló erőt évszázadok külső és belső viharaival szemben.

Még alig pár évvel ezelőtt is osz- tatlanul együtt ünnepelte az egész ma- gyar nemzet első királyának emlékét. Lé- lekben ezen az ünnepen ma is mindig együtt vagyunk, de testben szétszaktva, egymástól elválasztva. Azok a kezek, melyek Szent István koronájának ékes- ségeit letörték, megtölthetjük a nagy ki- rály emlékének nyilvános megülését, de nem tudják megtölteni a magyar lelkek egyesülését, ezen a napon.

A magyar lelkek egyesülését pedig rövidesen követni fogja minden magyar nyilvános, osztatlan Szent István ünnepe.

Iparosok, Kereskedők! Az el- viselhetetlenné vált terhek és a ránk- szakadó mostoha viszonyok védekezésére kényszerítenek bennünket. Nem bírjuk tovább jajszó nélkül és ezért f. hó 24-én d. u. 2 órai kezdettel az Ipartestület nagyteremben a salgótarjáni iparosok és kereskedők **tiltakozó monstre nagy- gyűlést** fog tartani, amelynek keretében, úgy az országos, mint a helyi sérelmeket fogjuk letárgyalni. Tiltakozásunk je- lül **zárjuk be műhelyeinket és üz- leteinket ezen a napon d. u. 1—5 óráig.** Ezen megmozdulással is juttassuk kifejezésre, hogy még áldozattól sem ri- adunk vissza érdekeink megvédése cél- jából. Legyetek ott mindannyian, mert célunkat, csak közös összetartással érhet- jük el.

Hazafigas üdvözléssel:

Salgótarjáni Ipartestület elnöksége
Az „Omke” salgótarjáni kerületé- nek elnöksége.

Városi közgyűlés volt f. hó 16-án d. u. 3 órakor. A közgyűlés egyetlen tárgysorozata volt a köztisztvisági üzem bérbeadásában való állásfoglalás. Az egy- hangú határozat az volt, hogy egyelőre nem adja bérbe a város a köztisztvisági üzemet, mert lényeges megtakarítás nem érhető el a beérkezett ajánlatok alapján, továbbá a város tisztántartása így jobban biztosítható. A képviselőtestület a már régebben kiküldött bizottság alapos és körültekintő javaslata alapján foglalt egy- hangú álláspontot ez ügyben. (Egyébként a vásárra és melegre való tekintettel ke- vés városatyja vett részt a közgyűlésen.)

Tűzriadalom. Csütörtökön del- után fél 6 óra tájban vészcs szírnabu- gás döbbsentette meg az embereket. Pil- lanatok alatt százával álltak az emberek az utvonalakon. Növelték az ijedelmet a különféle hírek: egyik a palackgyárban, másik a Kilczér és Wehovszky-féle ház- ban mondta a tüzet. Néhány perc alatt tűzoltóink autója robobott végig a Fő- utcán. Szinte csodálatos volt az a gyor- saság, ahogyan a tűz színhelyén megie- lentek. Hála Istennek a rémhírek nem bizonyultak valónak, mert a tűz csak a Kohn fakeskedő Fő-u. 290 szám alatti házáljában támadt s a salgótarjáni pa- lackgyár helyszínén termelt derék mun- kásai hamarosan eloltották. A kivonult tűzoltóságnak nagyobb dolga nem akadt.

Harangszontolás. Nagylelkű jó- tevők példás áldozatkészségéből a feren- ces plébánia ideiglenes kis kápolnájának berendezése és felszerelése mindjobban szaporodik és alig mulik el nap, hogy a virágdiszes fehér oltára előtt egy-egy újabb értékes ajándékot meg ne áldaná- nak az új plébániát vezető jó Atyák, kik- nek áldásos tevékenysége nyomán a hi- télet csodálatosan gyorsan fellendült. A

Beretváspasztilla a legmakacsabb fejfájást is elmulasztja.

ÜGYNÖKÖT

aki BURGONYA

szakmában jól bevezetett, jutalékos alapon keres az ország egyik legnagyobb burgonyakereskedő cége. Igények, referenciák és körzeti beosztásra vonatkozó kívánság megjelölésével felszerelt ajánlat BURGONYA jellegével, Budapest Főpostafiók 105 címre küldendő.

modern egyházművészet izléses darabjait lelkes örömmel hozzák ide nemeslelkű buzgó hívők, kiknek szerénysége tiltja, hogy nevüket és adományaikat a nyilvánossággal közöljék; nyugtázza ezeket a Mindenható. Ki nyilvántartja a szent Nevéért hozott e kegyes áldozatokat! A múlt vasárnap délutánján a keresztut stációt — egy híres müncheni művész értékes reprodukcióit — szentelték fel és adták át a hívek ajtatos használatára. Nagyboldogasszony nphja alkonyán pedig a plébánia első harangját szentelték fel, mit Slezák László és neje adományoztak ferences egyházközségünk részére. A plébánia védszentjéről, Szent Józsefről nevezett harangot a Rendtartomány Provinciális megbízásából P. Virág Venánc szekretárius fényes asszisztenciával a litánia előtt szentelte fel és magas szárnnyalú beszéde után szólaltatle meg. A kellemes hangú kis harang csengő melodija közt borult térdre az ezrekre menő meghatót ajtatos hívő sereg, kiknek hő imáit tolmácsolta a kis harang ezüstös, egébe szálló szava, mely e napon megkezdte szimbolikus misszióját és adja Isten, hogy mennél több szív hallja meg az Urhoz hívó apostoli szavát! A nemes egyszerűségében valósággal klasszikus stilusu plébánia-kolostor építkezése gyors tempóban halad és remélhetőleg a jövő hóban már tető alá kerül. A földszinten lévő tágas kápolna bordás menyezete most betonozták és a napokban már az emeleti részre kerül a sor. Sajnos az építkezési költségekhez még nagyobb összeg hiányzik, áldozatkész mecénásokra, megértő lelkekre nagy szükség van, kik akár készpénzzel vagy akár természetbeni adományaikkal (butorok különösen!) hathatósan elősegíthetik városunk és vidékünk ezen egyik legjelentősebb kulturintézménye teljes felépítését és berendezését.

Nem gyűrődő pamutszövet. A gyapjuszövetnek az a nagy előnye, a pamutkelme felett, hogy nem törlik, nem gyűrődik, rugalmasabb lévén, a keletkezett ráncok nagy részt önmaguktól elsimulnak. Ezért praktikusabb és szebb a gyapjuszövet viselése. A pamutszövetek előállításával foglalkozó angol gyárak már évek óta kísérleteztek azon, hogy megfejték a nem gyűrődő pamutszövet gyártásának a titkát. Körülbelül két millió pengőt ölték bele a kísérletezésekbe, amelyek most sikerrel jártak. Az új gyártási eljárást már a legtöbb országban szabadalmaztatták is. Az eljárás főként abból áll, hogy mesterséges gyantaanyagokat dolgoznak a gyapjuszövetekbe és a festékanyagba. Az eljárást műselyemre is alkalmazni lehet. Az ilyen módon kezelt kelme egyáltalán nem gyűrődik és a finom minőségű gyapjuszövetekre emlékeztet a fogása. Természetesen az újfajta kelme nem fogja kiszorítani a valódi gyapjuszöveteket a forgalomból és inkább a szegényebb néposztályok öltözködését fogja szolgálni.

A világ buzatermése 8 millió métermázzsal kisebb a tavalyinál. A Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet jelentése szerint az idei év buzatermése 8 millió métermázzsal kisebb lesz, mint tavaly volt. Az európai államok buzatermése valamivel emelkedett, az amerikai Egyesült Államoké azonban hanyatlott. Európában Magyarország, Románia és Bulgária termésbecslései jelentősen alacsonyabbak, mint a múlt évi eredmény. Spanyolország és Németország azonban 7—7 millió mázával többet jelent. Az egész világ buzatermése a múlt évi eredménynek 98,7%-át adja, az elmúlt öt év átlagtermésének pedig 97,5 százaléka. Rozsban és zabban nagyobb a világtermés mint tavaly volt.

Mire tanít az utóbbi esztendő száraz időjárása?

Amikor a száraz időjárás következményeit fontolgatjuk, nemcsak azt kell számításba venni, hogy az egyik, vagy másik évben mennyi volt az összes csapadék. Előfordulhat, hogy egyes években kevesebb összcsapadék több termést eredményez. Hiába van sok eső olyan időpontban, amikor ez nem jelent előnyt a növény fejlődése szempontjából. Azt kell néznünk tehát, hogy az egyes növényekre, vetéstől az aratásig, mennyi csapadék esik. A termés eredményére a csapadék mennyiségén és időbeli eloszlásán kívül fontosak még az egyéb időjárási viszonyok is, mint a nagyobb meleg, erősebb széljárás, hőütés és más hasonlók. Az Alföldön például döntő fontossága az aratás előtti hetek időjárása, amelynek kedvező, vagy kedvezőtlen voltától függ sok millió métermáza buza minősége és sikértartalma.

Tokaji István pontos statisztikát készített az elmúlt évek csapadékmennyiségéről és annak hatásáról a termés-eredményre. Adatai alapján megállapítja, hogy legszárazabb vidéken, amelyre feljegyzései vonatkoznak, a legjobb termés-átlagok az 1929. évben voltak (a fagykáróktól eltekintve), holott 1930.-ban és 1931.-ben több csapadék esett. Viszont 1929.-ben kedvezőbb volt a csapadék eloszlása. Az aratás előtti időjárás szempontjából a legkedvezőbb volt az 1929. év amikor az aratás előtt két héttig jóformán hűvös időjárás uralkodott, szemben az 1930. és 31. évekkel, amikor május közepétől 30 fokos meleg volt, amelyek minden átmenet nélkül köszöntöttek be a május eleji minusz 5—6 fokos legalacsonyabb hőmérséklet után. Így a legerősebb bokrosodás előtt álló gabona egyszerre hirtelen szökött szárra, a sarjukalászokat pedig beérlelni nem tudta a nagy forróság és a hirtelen beérés miatt. Ehhez járult 1930.-ban sok helyen még a gabona megdőlése is, a feketerozsda és a torzsgomba kártétele. Az 1930. évi várható termésből holdanként körülbelül egymétermázsát vitt el a hőütés.

Már ezekből a példákból is látható, hogy az átlagtermés egyik végleges kialakulásának egyik fontos tényezője a tenyésztet ideje alatt leesett csapadék mennyisége, ezenkívül azonban más körülmények együtthatásától függ az eredmény. A most említett körülmények közül a gazda többet saját maga szabályozhat, mint az előveteményt, talajelőkészítést, ápolási munkát és hasonlókat. Más körülményeknek káros hatását pedig csökkentheti a gazda megfelelő talajmunkával. De marad még elég olyan körülmény, amelyen emberierő nem változtathat: ilyen a korai hőütés, vagy a tulságos sok csapadék, mely különösen a kötött talajokon okozhat pusztító belvizeket. Előfordulhat az is, hogy a csapadékmennyiség normális, tehát kedvező hatásának kellene lennie, a hőütés azonban megsemmisíti a csapadékmennyiség jó hatásait. Így volt 1930.-ban, amikor a hőütés az aratás előtti legveszedelmesebb időben jött és különösen a megdült búzában okozott nagy pusztításokat.

Ennél kedvezőtlenebb volt az 1931. évben leesett csapadékmennyiség, de különösen kedvezőtlen volt annak eloszlása. Ebben az évben ugyanis, a tenyésztet szükséges legkisebb csapadékmennyiség, amely 92—94 milliméterre tehető május 20-ig mind leesett, ezenkívül pedig mindössze három ízben volt eső, összesen csupán 8 milliméter csapadékkal. A májusi eső mind annyira egyidőben jött, hogy még belvizkárt is okozott egyes helyeken. Május 20-a után azonban már csak szelek jártak és 30 fokos meleg volt, amelyek elgyötörték a vetéseket.

Feltűnő, hogy ebben az évben az árpatermelés aránylag mégis igen jó volt a voltak olyan táblák, amelyeken az átlagtermés 800 kilogrammig emelkedett. Az elemzések azt mutatják, hogy az árpa ott, ahol a takarmányrépa után őszi mély szántásba kerül, közel három métermázzsal jobb termést hozott, mint ott, ahol buza után nyári középmély szántásba vetették. Ebből az következik,

hogy kedvezőtlen csapadékeloszlás idején is legalább közepes termésre számíthatunk, ha a megfelelő előveteményekről és mindenekfelett arról gondoskodunk, hogy az őszi mély szántás kellő időben történjék. Ugyanez vonatkozik az árpán kívül a zabra és a tengerire is. Csapadékszegény években csak nyomorúságos termések szoktak lenni a tavaszi szántású földeken, ahol jórészt csak tavasszal szántanak a tavasziak alá. A tavaszi szántás pedig végeredményben nemcsak drágább az őszinél, hanem rosszabb is. A sekélyebb, vagy tavaszi szántás, nem jelent tehát megtakarítást, mert a lát-szatra drágább őszi mély szántás még nagy szárazságban is kifizetődik, míg a kevesebb munkával járó sekély szántásba vetett növény esetleg teljesen elpusztul rendetlen időjárás esetén.

Különösen fontos az őszi mély szántás kötött talajokon. Mert a sekély szántás miatt ilyen talajnál a víz nem képes a mélyebb rétegekbe lehúzódní és akkor kevés csapadék megtorlódása is kipusztíthatja az árpát. Ilyen talaj csak addig a mélységig fogadja magába elég gyorsan a vizet, ameddig mélyen fel van szántva. Sekély szántás esetén a tábla a mélyebben fekvő részeiben annyi víz halmozódik fel, amennyi az árpát kisérti.

Ha az ilyen vetésre azután hirtelen nagy meleg jön, a felázott talaj egyszerre kőkeménységüvé válik, összeszorítja az árpátöveket, azok fejlődése megáll és a meleg fokozódásával kipusztulnak. A többi ki nem pusztult részeken pedig a nap és szél, vízi el könnyebben a sekély szántásból a csapadékot, mert a felsőbb rétegekben a legerősebb a víz párolgása.

Az őszi mély szántás ezzel szemben sokkal több vizet képes nemcsak károsodás nélkül befogadni, de ezáltal a maga javára elraktározni is.

A szemesztermények, kapás-növények és kereskedelmi növények vetésterülete. Az egész országban bevetett terület egészben véve ugyanannyi, mint tavaly volt, de azért az egyes termények területe egymáshoz képest meglehetősen megváltozott. Például az idén feleannyi lent, de harmadával több kölest vetettek, mint tavaly. A gabona-neműek közül az eddigi, — még nem végleges adatok szerint a buza vetésterülete 3,8 százalékkal, az árpáé 2,8 százalékkal, a zabé 5,4 százalékkal csökkent, a rozsterület 3,2 százalékkal növekedett és igen nagy a növekvés a köles vetésterületében; 35,1 százalékkal nagyobb területen termelnek kölest az idén a kölestől várják a legkedvezőbb értékesítést. A hüvelyesek közül csak a lencse vetésterülete lett kisebb, kereken 5 százalékkal. A kereskedelmi növények közül a lenterület a feleannyi se, mint tavaly, csökkent a mákterület 23 százalékkal, a kom-

lóterülete 22 százalékkal, a paprika 16 százalékkal és a dohány 8,5 százalékkal. A repceből és kenderből azonban jóval többet vetettek, mint tavaly. A szalastakarmány vetésterülete is általában nagyobb, mint volt és nagy emelkedés mutatkozik egyes zöldségfélékben, így például a hagymaterület 16 százalékkal nőtt tavalyhoz képest pedig a múlt évben nagy zuhanás volt a hagymaárakban.

Egy külön álló ház, üzlethelyiséggel a Fő-utára, pékkemencével és raktárral Somoskövüluban örökáron eladó, vagy június 1-től bérbeadó. Érdeklődni lehet a Salgótarjáni Takarékpénztárnál.

Salgótarján megyei város polgármesterétől.
10 357/1932.

Hirdetmény.

A lisztkezelő vegyszerek és eljárások tárgyában kelt földművelésügyi 84131/1932. 84.252/1932. és 46.200/1932. számú miniszteri rendeletben foglaltakra utalással felhívom a liszt előállításával, raktározásával és feldolgozásával foglalkozó vállalkozásokat, hogy azokat a készületeket, amelyek a lisztnek előbb hivatkozott rendeletben tilalmazott szerekkel (eljárásokkal) kezelésére szolgálnak azonnal szereljék le. Amennyiben pedig azokat a 84131/1932. P. M. sz. rendelet § 2. bekezdésében foglaltaknak megfelelőleg — esetleg külföldi kivitelre szánt lisztkezelésre — fenntartani akarják, az ilyen készületek rendszerűk megjelölésével a terület szerint illetékes elsőfokú hatóságnál azonnal jelentsek be.

Figyelmeztetem az összes érdekeltet, hogy f. évi november 1-től kezdve a tilalmazott szerekkel kezelt lisztet, vagy ilyen lisztből előállított termékeket forgalomba hozni tilos.

Salgótarján, 1932. augusztus 16.

Dr. Förster Kálmán
polgármester.

HIRDESSÜNK

A Munka

politikai hetilapban.

Napsugárgyerekekhez.

Irla: Kamarás Zoltán.

Virgonc, sárga napsugárgyerekek
Tinekek jó, titeket szeret,
Szeme őszi-didergőn keres titeket.

Meg haja lehullva kezetekbe,
Bolondok, csak rezegtek bele,
Remegve nem huzzátok fényszivetekre.

S körülfutjátok ruháját bambán
S nem láttok csacska lénytek árnyán
Egy lányt. S ő pirosszivű, tarka drága
[lány!]

SZÜLŐK FIGYELMÉBE!

Tisztelettel értesitem az iskolásgyermek szülőit, hogy az iskola idejére üzletemet híssen felszereltem és nagy választékot tartok:

gimnazista, polgárista és elemista bőr és vászon táskákból ugyancsak hátizsákokból és kézi kosztákból. — Nagy választékban vannak intő-zeti fohér pické, flaneltakarók és vattás paplanok.

Polgárista leány egyonruhák, gimnazista bársony saphák, Bocskay leány és előírások polgárista flu saphák, tornanadrágok és tornacipők gyári lorakata. — Zsebkendők, barisnyák, ruhaszámok és botlők Állandóan kaphatók.

Az igazolványos tisztviselőknek

5%-os készpénz engedmény!

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás!

Szabott árak!

Mint ezen cikkekben egyedül álló keresztény kereskedő szíves partfogást kér

vitéz DONÁSZY GYÖZŐ

Magyar Divatruháza. — Salgótarján.

Mindazon mérgezési esetek leküzdésénél, amelyeket romlott élelmiszerek idéznek elő, a természetes „**Ferenc József**” keserűvíz azonnali használata fontos segédeszköz képez. Híres orvostudományi könyvekben felsorolják azt is, hogy a **Ferenc József** víz többek közt ólommérgezésnél, mint specifikus ellenszer kitűnően beválik. A **Ferenc József** keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Sulyos sérülés. Botos József cigánybíró összeveszett Pásztor János zenésszel, akit egy bottal úgy sújtott fejbe a cigánybíró, hogy csaknem halálát okozta. A sulyosan sérültet az acélgyári kórházba szállították, ahol most már biznak életbenmaradásához.

Gyanus elhalálozása. Farkas József, 45 éves, gyárimunkás, salgótarjáni lakásáról f. hó 2-án fáért ment a közeli erdőbe. Azóta nyoma veszett. Most jelentik, hogy hulláját f. hó 15-én délután megtalálták Zagyvapálfalva község határába eső erdő egyik vízesésében. A teljesen oszlanak indult hullát a hozzátartozók felismerték. A jelek szerint bűncselekmény történt. A csörs a kir. ügyészségnek jelentést tett, ahonnan bizottság fog kiszállni a helyszínre. A nyomozás folyik.

Gyilkosság. Gál Alajos, 82 éves pogonyi lakost f. hó 16-án reggel kamrájában felakasztva, holtan találták. A nyomozás, valamint az orvosi vizsgálat úgy találta, hogy az idős embert először zsineggel fojtották meg s csak azután akasztották fel. A csendőrség távbeszélőn jelentést tett a kir. ügyészségnek, ahonnan boncolóbizottság száll ki a helyszínre. A nyomozás folyamatban van.

Halálos verekedés. A napokban Ipolyszög község mellett a Makula és Németh kőbortcigány családok ásóval, kapával, sarlóval, vasvillával és zsebkéssel összeverekedtek. Németh Péter még aznap meghalt, Makula Györgyöt életveszélyes sérülésével a balassagyarmati kórházban ápolják, míg id. és ifj. Németh József sérülése sulyos, de nem életveszélyes. A csendőrség a verekezésben résztvevőket elfogta és átadta a balassagyarmati kir. ügyészségnek.

A Zagyvába fulladt. F. hó 7-én délután Burka József 20 éves alattyáni lakos, gazdasági cseléd munkaadója tanújára ment, a megáradt Zagyván akart átkelni. Burka nem tudott uszni és a két méter mély vízben megfulladt. Hulláját kifogták.

Egy iskolás leányt teljes ellátásra elvállalt tanítónő. Cim a kiadóban.

HIRDESSÜNK

A Munka

politikai hetilapban.

Másfélmillió pengős új hitelkeret a kisiparnak. A társadalombiztosító törvény lehetővé teszi, hogy az öregségi és rokkantsági alapok egy részét közgazdasági célokra felhasználják. Ujban akció indult meg, hogy ezekből az alapokból alimentálják a kisipari és kereskedelmi hitellellátást is. Elsősorban a MAB alapjai jöhetnek számításba, mert ott van pénz. A belügyminiszter legutóbb kijelentette, hogy az akciónak segítségére siet, mert a kormányzat meg akar ragadni minden olyan eszközt, amellyel elősegíti munkaalkalmak szerzését és a munkauélküliség enyhítését. Igen rövid idő alatt lehetővé teszi a MAB tartálékalaipjaiból a kisiparosok hitel-ellátását. Hamarosan intézkedés történik arra, hogy másfél millió pengő a kisiparosok rendelkezésére álljon és maga a belügyminiszter fog vigyázni arra, hogy a hitelek folyósítása hosszabb huzavona nélkül történjék. A MAB, a magyar államvasutak számára is rendelkezésre bocsát valószínűleg 2 millió pengős kölcsönt, hogy a MÁV megkezdhesse a legzűlésebb és leghalasztottabb beruházásait. Kicsérlik az elhasznált síneket és új biztosító berendezéseket szerelnek. A beruházások a gépiparnak juttatnak majd foglalkozást az ősi hónapoktól kezdve.

Egy külön álló ház, üzlethelyiséggel a Fő-utára, pékkemencével és raktárral Somoskőújfaluban örökáron eladó, vagy június 1-től bérbeadó. Érdeklődni lehet a Salgótarjáni Takarékpénztárnál.

SPORT.

Olimpiai győzelem.

A törzsekre szakadt és apró királyságokban élő görögök majdnem 3000 évvel ezelőtt rendezték az első olimpiai játékokat, amelyek lassanként nemzeti ünnepeivé lettek s amelyekben elismultak az apró ellentétek. Egyetlen nagy család tagjaiként mérték össze erejüket, tudásukat és ügyességüket, és a győztest úgy ünnepelték, mint fajuk legkiválóbb képviselőjét. Földi halandó nagyobb dicsőséget nem szerezhet, mint az olimpiai olajágot, mondogatták meggyőződéssel és ez a vélekedés olyan őszinte és rendíthetetlen volt, hogy ennek köszönhetően életüket, műveltségüket és hatalmukat az idegen népek tengerében.

Coubertin báró szeme előtt bizonyára ez a ragyogó görög mult lebegett, amikor 36 évvel ezelőtt nagy fáradság árán Athénben összehozta a világ minden tájáról az atlétákat, hogy a klaszszikus példa nyomán új életre keltse az olimpiai játékokat. A nemzetek közlekedését, megismerését és egymás iránti szeretetét akarta volna ezzel egyengetni, mert az atléta verseny közben nem ellenséget, hanem becsületes és egyenlő eszközökkel küzdő nemes ellenfelet lát és becsül vetélytársában, aki ugyanolyan önmegtadással és csüggedést nem ismerő szorgalommal jutott el istenadta tehetségének ekkora kifejtéséhez, amely képessé és méltóvá tette az elsőségért vívott vetélykedésre. A görögösek egy földön lakott, egy nyelvet beszélő és egy volt földi létének célja is, míg most a modern olimpiai játékokon mind az öt világrész legjobbjai döntenek el az elsőséget, ami olyan hihetetlenül kielezi és elaprózza Coubertin báró nemes szándékát, hogy nehezen lehet ráborítani az emberiség közösségének és egységének takaróját.

Minden nemzet arra törekszik, hogy különb legyen a többinél. Nem az egyén, hanem a nemzetek versengenek az elsőségért, amit a zászló felhúzásával és a himnusz eljátszása is bizonyít. Felesleges volna ezt tagadni, hiszen csak meg kell figyelni ilthon, hogyan fogadják a sporttal egyébként alig törődő közönség a Los-angelesből érkező híreket. Közös aggodalom, reménykedés, bánat és közös örömmámor hullámszik a kicsi országokon át, a szerint, hogy milyen eredményt hallunk. Hát még mi van ott kint a stadionban a bábeli kavargásban? Akit a sorsa elvetett már legalább egy ilyen olimpiai játékra, tudja, hogyan alakult át észrevétlenül és hogyan olvadt bele maradéktalanul abba a kis táborba, amely hazáját képviseli. Ott kinn eltűnnek az apró ellentétek, megsemmisül az egyén és csak azt érzi, hogy magyar. Felemelő, leirhatatlan érzés ez az átlényegülés, amelyben a kicsi nemzet egyenlővé válik a világrészek uralkodó hatalmasságokkal. Megmagyarázhatatlan büszkeség, önérték és könnyes meghatódottság száll mindenkre.

Megmagyarázhatatlan azért, mert hiszen az atléta éppen azzal győz, hogy a másodperc legkisebb törtresze alatt is maradéktalanul tudott uralkodni magán, az esze, szíve és idegei állandóan és kihagyás nélkül teljesítették munkaképességüknek maximumát, mégis elernyed, na a győzelmi árbócon látja hazája lobogóját és hallja a zenekar himnuszát.

Immár 36 éves tapasztalat és megdönthetetlen törvény, hogy nincs olyan ember, aki nemzetbelijének győzelmeiért érzéketlenül szemléli és hallja az eseményeket. A legelfáultabb, legdurvább és legközbömbösebb nézőnek — a versenyzőről nem is beszélve — meghullámszik a melle, összeszorul a torka, megrándul a karja, gyorsabban kalapál a szíve és bárhogyan erőlködik, azt veszi észre, hogy a tekintete a zászlóra tapad, de nem tudja megkülönböztetni a piros, fehér és zöld színt, mert elfátyolosodott a szeme és csendes patakzik le arcán az a legszentebb gyöngyszem, amelyet

most nem restell, mert a lelke legmélyéről csordult ki. Ilyenkor már csak az ösztön működik: nem veszi észre, hogy a keze beletévedt a szomszédjéba, hogy remegő ajkán kibuggyantak a himnusz szent szavai és boldog öntudatlanságban összeölelkezve sirdognak valamennyien — maroknyi magyarok.

A modernnek, felvilágosodottnak és nemzetközinek hirdetett ember így döbbsen rá fajiságára és az a rátarti öntudat hatalmasodik el rajta, hogy tagja annak a nagy és szétéphetetlen szent közösségnek, amit a haza fogalmával jelölünk meg. Az ókori olimpiai játékok évezredek megőrizték a néhány százézer főnyi görögösek és napjainkban is új lánggal lobogtatja azt a nemzeti öntudatot, amelyet az emberiség közösségének hangoztatásával valamelyest már sikerült elhomályosítani.

BTE—SSE 3:3 (2:0)

Bíró: Hegyi Zs.

A mérkőzés mindennek csak szépek nem volt mondható. Részint mert a bíró teljes tehetetlensége folytán a vendégcsapat faultot-faultra halmozott, részint mert a SSE olyan lehetetlenül rosszul játszott, hogy ilyen gyengének még talán sohasem láttuk. Észrevehető volt ugyan, hogy a SSE-nek szokatlan a saját füves pályája után a kemény teljesen füvetlen, pályán magasra szökellő labda, de egy bajnokcsapatnak az ilyen 5-10 perc után tul kell tennie magát, míg a SSE majd a második félidő közepéig nem talált magára. Félidőben a BTE vezetett 2:0-ra, majd a második félidő közepén még egy góllal növelte előnyét, ekkor kapott csak észbe a kapkodó SSE és nagy kinnal nyomult fel 3:2-re. Ami azután következett az példaképe a sportszerűtlenségnek. A BTE félve a kiegyenlítőstől minden labdát taccsra rugott és szemmel láthatólag „huzta az időt”. Közben játékosainak többitben „nézeteltérésük” támadt a bíróval, amit az — helytelenül — nem torolt meg azonnali kiállításal, hanem polémiába kezdett a renitenskedő játékosokkal. Így történt, hogy azután meg az, hogy miután a SSE 11-esből megszerezte a harmadik (kiegyenlítő) gólt, a BTE egyszerűen nem volt hajlandó továbbfolytatni a játékot, ellenben az egyik játékos ismételtlen durva sértéssel illette a bírót. A bíró végre maga is megsokalta a dolgot, kiállította a magáról megfélemedkezett játékost, az azonban nem volt hajlandó elhagyni a pályát! Erre lefújta 6 perccel a befejezés előtt a játékot. Hosszu kapacitálás után — igen helytelenül — ismét tovább akarta vezetni a mérkőzést, de kezdésre nem került sor, mert most megint egy másik BTE játékos miatt végérvényesen lefújta a mérkőzést.

A BTE lehetetlen viselkedését nem tudjuk eléggé elítélni, mert egy vendégcsapatnak nem szabad ennyire megfélemedkeznie magáról még akkor sem, ha erre a bíró tehetetlensége és gyengesége okot is ad. Ettől eltekintve is a bíró lehetetlenül vezette a mérkőzést. Hogy mást ne említsünk legalább 20—25 „hands”-et nem vett észre, ami két méterrel előtte történt.

Érthetetlen előttünk, hogy a rendező egyesületek miért nem kérnek a „barátságos” jellegű mérkőzésekre is hozzáértő és erőfeszítéző bírókat, és miért kísérleteznek a — sajnos — gyenge kaliberű helyi Mill bírókkal. Ezzel megfosztják az amugyis és főként emiatt gyérülő közönséget a játék élvezetétől. Meggyőződésünk, hogy ez a botrányokkal fűszerezett és verekedéssel végződő mérkőzés simán és minden zavaró incidens nélkül folyt volna le, ha erőskező bíró kezében van a játék és ha a SSE, —

mint fentebb is említettük — nem lett volna olyan siralmasan gyenge, úgy minden bizonnyal élvezetes is lett volna.

A SSE különben is hétről-hétre gyengülő formát mutat, ami a nem sokára meginduló bajnoki szezonra való tekintettel nagyon szomorú, igazán ideje lenne, hogy a vezetés megszüntesse a csapat tagjai között dúló ellentéteket és rendbehozza kellő és alkalmas tréninglehetőségekkel, megfelelő hozzáértő emberek segítségével nagyfokú csapatát. (H.)

SBTC—BTE 5:1 (2:1)

Bíró: Szliffka.

A kánikulai melegből mára is jutott elég, mégis valamivel többen jöttek ki a meccsre, mint tegnap. S akik ma kijöttek, nem bánták meg, mert szép, erős és nivós küzdelem élvezésében volt részüik.

BTE támadással indul a játék. A 6. percben Géczy egy már-már gólnak látszó lövést öklöz ki, amit a jobbösszekötő élesen lő, szerencsére kapu fölé. Meleg volt! A BTE minden lefutása veszélyes. Az SBTC bizonytalanul kezd. A 12. percben a BTE balszélsője a 16-oson kívül helyezkedő balösszekötőnek adja a labdát, az nem habozik, lövése a naplót nem látó Géczy feje fölé ivelten esik a hálóból. 0:1. Az SBTC-t fölvilanyozza a gól, élénk támadásokba kezd. Ménich-Takács Stírbc vezetnek egymásután szép támadásokat, de előbb Stírbc, majd Ménich hibáz nagy helyzetben. Harangozó, az ujdonsült center nem tud beleilleszkedni az SBTC játékába. A 26. percben Szabó tesz egy veszélyes BTE támadást ártalmatlanná, majd Géczy brillíroz egy szép védéssel. A 33. percben Stírbc szépen ad be Takács III.-nak, ki 5 m-ről védhetetlenül lövi a felső léca alá. 1:1. A 37. percben ismét Stírbc beadását értékcsíti Takács III. 2:1.

A második félidőben Harangozó helyén Tráger, Ménich helyén pedig Walkampf játszik. Már az 1. percben korner az SBTC ellen, amit Géczy szépen lehoz. A BTE egyik játékos megsejt, kiviszik s helyette a csonka Csik jön be. Egyenlő ellenfelek változatos küzdelme folyik most. A 20. percben 20 m-es szabadrúgás van a BTE ellen. Takács III. áll neki a labdának s bombája védhetetlenül zug a kapu bal felső sarkába. 3:1. A 25. percben Szalai érthetetlenül korner vét, majd Stírbc egyéni akciója érdemel említést. A 28. percben Szalai szökteti Walkampfot, az Takács III.-nak adja a labdát s Takács, ki ma nagy góllövő formában van, beteszi a negyedik gólt. 4:1. 2 perc múlva Stírbc egyéni játékból beállítja a végeredményt. 5:1. Változatos játék folyik tovább kornerokkal, de több gól nélkül.

Az eredmény kissé túlzottan fejezi ki az erőviszonyokat. Bár az SBTC jobb volt, mint ellenfele, az mégsem érdemelt meg ilyen nagyarányú vereséget. Ma sem játszottak gyengébben, mint tegnap, csupán a szerencse nem állt annyira mellük s az SBTC-ben bizony keményebb ellenfélre találtak, mint a SSE-ben.

Az SBTC-ben minden csapatrészt kielégítően, mondhatjuk jól működött. A védelemben Vágónak voltak néha bizonytalan rugásai. A halvesorban Takács IV. a megszokott jó játékot nyújtotta, mellette Szalai és különösen Görbic is jó volt. A csatársorban a jobbszárny játszott nagyszerűen. Takács III. és Stírbc összjátékából született minden gól. A fiatal Morovnyán is megtette a magát.

A gyarmatiaknál a kapus, a centerhall, a center és a félkaru balösszekötő tetszenek.

A helyi bíró bíráskodását ma inkább a helyi csapat synlette meg.

SBTC/b—BASE 7:1 (4:1).

APOLLO MOZGÓ HETI MŰSORA:

20 Sz. 21 V.

24 Sz. 25 Cs.

27 Sz. 28 V.

NAGYVÁROSI FÉNYEK
Charlie Chaplin.

Kieg: Papucshős.

Szünet.

Jönl Jönl
Megzavart esküvő
vagy a
hívatlan bébi

Kezdet: szerdán, csütörtökön és szombaton este fél 9 vasár- és ünnepnap d. u. 5, 7 és 9 órakor.